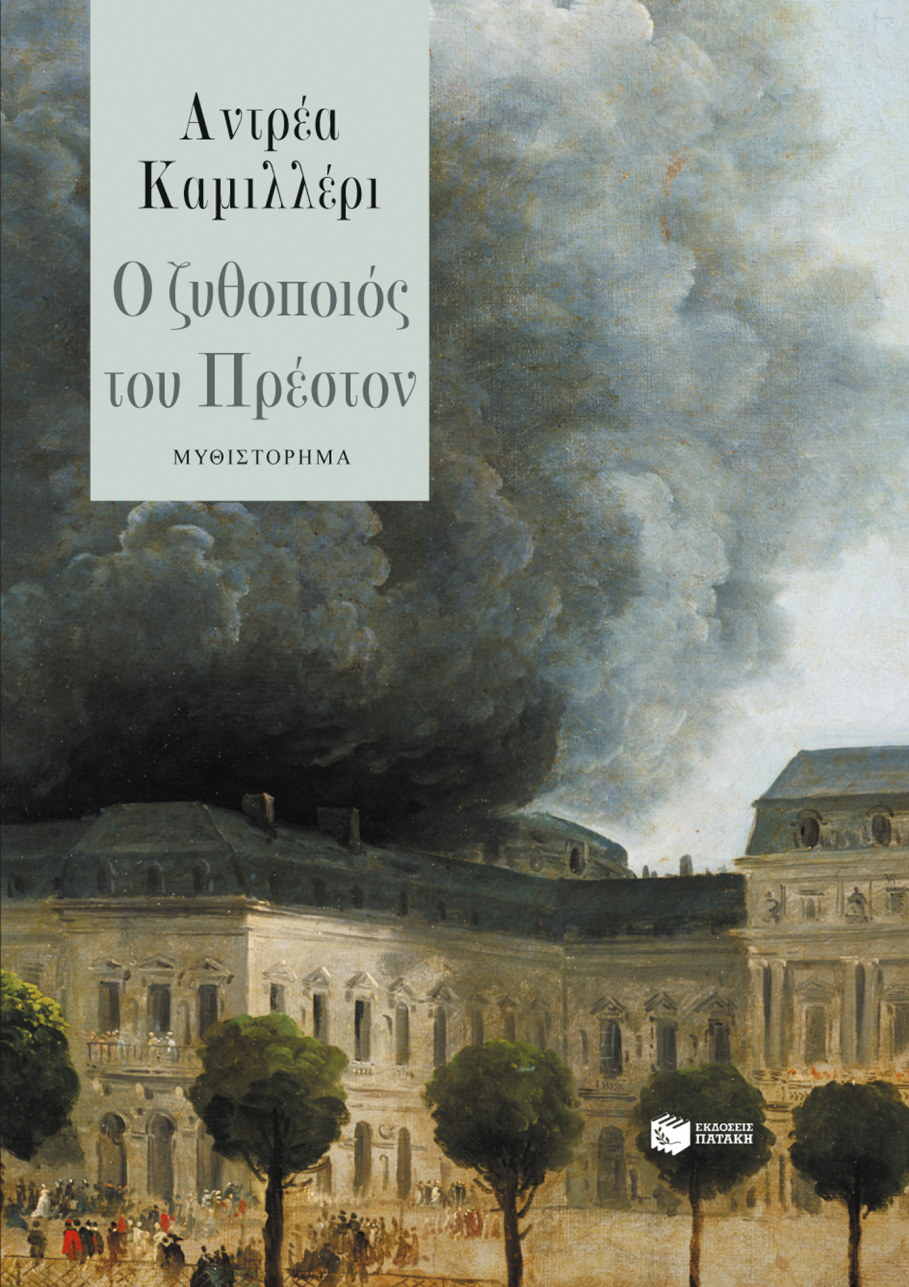

Αντρέα
Καμιλλέρι
Ο ζυθοποιός
του Πρέστον

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Ο ζυθοποιός του Πρέστον

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύονται απολύτως οι άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και η εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη — Σύγχρονη ξένη λογοτεχνία

Σειρά Andrea Camilleri — 33

Αντρέα Καμιλλέρι, *Ο ζυθοποιός του Πρέστον*

Andrea Camilleri, *Il birraio di Preston*

Μετάφραση: Φωτεινή Ζερβού

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-διορθώσεις: Γιώργος Κασαπίδης

Στοιχειοθεσία, σελιδοποίηση: Αγγελική Κουτσούκου

Φιλμ-μοντάζ: Γιώργος Κεραμάς

Copyright © Sellerio Editore, Παλέρμο 1999

Copyright © για την ελληνική γλώσσα, Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.

(Εκδόσεις Πατάκη), 2003

Πρώτη έκδοση στην ιταλική γλώσσα από τις εκδόσεις Sellerio Editore, Παλέρμο 1999

Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη με ISBN 978-960-16-1417-5, Αθήνα, Ιανουάριος 2005

Δεύτερη αναμορφωμένη έκδοση, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2017

K.E.T. B408 K.E.Π. 531/17

ISBN 978-960-16-7684-5

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ**

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ 38 (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ), 104 37, ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 801.100.2665, 210.36.50.000, 210.52.05.600 — ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 10678 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),

570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ANTPEA KAMIAΛEPI

Ο ζυθοποιός του Πρέστον

Μετάφραση
Φωτεινή Ζερβού

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Περιεχόμενα

Ήταν μια τρομακτική νύχτα	11
(«Ήταν μια σκοτεινή και θυελλώδης νύχτα»: Σνούπυ, <i>Το μυθιστόρημα [Peanuts]</i>)	
Υπάρχει ένα φάντασμα που προκαλεί φόβο . .	22
(«Ένα φάντασμα πλανιέται στην Ευρώπη»: Καρλ Μαρξ - Φρίντριχ Ένγκελς, <i>Το μανιφέστο του κομμουνιστικού κόμματος</i>)	
Θα σηκώσει την κουνουπιέρα;	36
(«Ο Τσεν θα επιχειρούσε άραγε να σηκώσει την κουνουπιέρα;»: Αντρέ Μαλρό, <i>Η ανθρωπίνη μοίρα</i>)	
Φωνάξτε μου τον Εμανουέλε	49
(«Λέγε με Ισμαήλ»: Χέρμαν Μέλβιλ, <i>Μόμπυ Ντικ</i>)	
Τη μέρα που σκότωσαν...	61
(«Τη μέρα που επρόκειτο να τον σκοτώσουν»: Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, <i>Το χρονικό ενός προαναγγεληθέντος θανάτου</i>)	
Αξιότιμες κυρίες και, ας το πούμε	75
(«Αξιότιμες κυρίες και, ας το πούμε»: Άντον Τσέχοφ, <i>Αίτηση σε γάμο - Οι βλαβερές συνέπειες του καπνού</i>)	
Ο Τουρίντρου Μάκκα	88
(«Ο Τουρίντου Μάκκα, ο γιος της Νουντσία»: Τζιοβάνι Βέργκα, <i>Καβαλλερία Ρουστικάνα</i>)	
Μόνο όποιος είναι νέος μπορεί	100
(«Μόνο οι νέοι έχουν τέτοιες στιγμές»: Τζόζεφ Κόνραντ, <i>Η γραμμή της σκιάς</i>)	

Ξέρετε πώς σας σκέφτομαι	112
(«Ξέρετε πώς σας σκέφτομαι»: Λεονάρντο Σάσα, <i>Ανοιχτές πόρτες</i>)	
Άσπρος και μουντός	125
(«Ο ήλιος ο χειμερινός έστεκε μονάχα λάμψη πενιχρή, γαλακτώδης και αμυδρός»: Τόμας Μαν, <i>Τόνιο Κρέγκερ</i>)	
Αργοπορημένος ως συνήθως	136
(«Άργησες! Άργησες πάλι, όπως πάντα!»: Άλντους Χάξλεϋ, <i>Μετά τα πυροτεχνήματα</i>)	
Θα ήθελα ο πατέρας μου	148
(«Μακάρι ο πατέρας μου»: Λόρενς Στερν, <i>Τρίστραμ Σάντυ</i>)	
Όλοι τώρα πια τον ήξεραν	159
(«Όλοι τώρα πια τον φώναζαν»: Κάρλο Εμίλιο Γκά-ντα, <i>Ο φρικτός κυκεώνας στην οδό Μερουλάντα</i>)	
Ο αέρας ερχόταν από τα δυτικά	171
(«Ο αέρας σηκώθηκε δυνατός από τα δυτικά»: Τζ.Κ. Τσέστερτον, <i>Manalive</i>)	
Αρχίζοντας την περιγραφή	185
(«Προσπαθώντας να περιγράψω τα πρόσφατα και παράξενα γεγονότα»: Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, <i>Οι δαιμονισμένοι</i>)	
Ω, τι ωραία μέρα!	197
(«Μα τι ωραία μέρα!»: Ντ. Τέσσα, <i>Είναι η μέρα του θανάτου, τι αγαλλίαση!</i>)	
Πόσο θα κρατήσει ακόμα;	210
(«Μα πόσο θα διαρκέσει ακόμα;»: Άρθουρ Σνίτσλερ, <i>Ο ανθυπολοχαγός Γκουστλ</i>)	
Είμαι δάσκαλος του δημοτικού	224
(«Είμαι δάσκαλος του δημοτικού»: Λ. Μαστρονάντι, <i>Ο δάσκαλος του Βιτζέβανο</i>)	

Ένας νεαρός με απλό παρουσιαστικό	241
(«Ένας απλός νέος άνθρωπος»: Τόμας Μαν, <i>Το μαγικό βουνό</i>)	
Αν μια νύχτα του χειμώνα	257
(«Αν μια νύχτα του χειμώνα ένας ταξιδιώτης...»: Ίταλο Καλβίνο, από το μυθιστόρημα με τον ομώνυμο τίτλο)	
Νιώθεις μεγάλη χαρά όταν βάζεις φωτιά	272
(«Ήταν ευχαρίστηση να καίς»: Ρέυ Μπράντμπερ, <i>Φαρενάιτ 451</i>)	
Αγαπημένη μου Τζάτζα	286
(«Αγαπημένη μου Τζάτζα»: Μ. Πράγκα, <i>Γυμνές ψυχές</i>)	
Τα πορτοκάλια ήταν πάρα πολλά	298
(«Οι πορτοκαλιές ήτανε φέτος πιο φορτωμένες»: Λόρενς Ντάρρελ, <i>Κλέα</i>)	
Κεφάλαιο πρώτο	311
(«Άλλοι με όλα αυτά θα μπορούσαν να γράφουν ένα βιβλίο»: Αντρέ Ζιντ, <i>Η στενή πύλη</i>)	

ΥΓ. Αξίζει ν' αναφέρω στους αναγνώστες κάτι που θα καταλάβουν και μόνοι τους, ότι οι ιστορίες δεν είναι απαραίτητο να διαβαστούν όπως τις παραθέτω εγώ· ο αναγνώστης θα μπορούσε να ακολουθήσει τη σειρά που θέλει.

Ήταν μια τρομακτική νύχτα

ΉΤΑΝ ΜΙΑ τρομακτική νύχτα, στην κυριολεξία. Ο Γκερντ Χόφερ, που δεν είχε κλείσει ακόμα τα δέκα, ξύπνησε απότομα από τις δυνατές βροντές που διαδέχονταν η μια την άλλη κι έκαναν τα παράθυρα του σπιτιού να τρίζουν· συγχρόνως, συνειδητοποίησε ότι κατουριόταν φοβερά. Βέβαια, αυτή η ιστορία με τα τσίσα, που τα έκανε πάνω του, ήταν παλιά: οι γιατροί είχαν διαγνώσει ότι ο μικρός είχε εκ γενετής ένα πρόβλημα στα νεφρά του. Οπότε, ήταν φυσικό να μην μπορεί να κρατηθεί και να βρέχει το κρεβάτι του. Ο πατέρας του όμως, ο μεταλλειολόγος μηχανικός Φρίντολιν Χόφερ, ούτε ήθελε ν' ακούσει κάτι τέτοιο. Δεν μπορούσε να δεχτεί ότι ο Γερμανός γιος που είχε φέρει στον κόσμο δεν ήταν καθ' όλα άψογος. Έτσι, πίστευε ότι δε θα ωφελούσε καμία από τις θεραπείες που πρότειναν οι γιατροί αλλά μόνο η καντιανή* εκπαίδευση, δηλαδή θα μάθαινε μέσα από

* Βασισμένη στις απόψεις του Γερμανού φιλοσόφου Καντ (1724-1804). (Σ.τ.Μ.)

την εμπειρία. Γι' αυτό, κάθε καινούρια μέρα που ο Μεγαλοδύναμος έστελνε στη γη, έκανε επιθεώρηση και, ανάλογα με την εποχή, σήκωνε την κουβέρτα ή το σεντόνι που σκέπαζαν τον γιο του και με το χέρι του έλεγγχε την κατάσταση. Μόλις άγγιζε, όπως συνήθως, την υγρή και κρύα επιφάνεια του σεντονιού, αντιδρούσε δίνοντας ένα τόσο δυνατό χαστούκι στον μικρό, ώστε το μάγουλό του φούσκωνε αμέσως, όπως το ζυμάρι με τη μαγιά. Έτσι, για να γλιτώσει την πρωινή τιμωρία από τον πατέρα του, τουλάχιστον αυτή τη φορά, ο Γκερντ σηκώθηκε και μέσα στο σκοτάδι του δωματίου, που φωτιζόταν μόνο από τις αστραπές, άρχισε να προχωράει με μικρά, αβέβαια βήματα προς την τουαλέτα, ενώ η καρδιά του χτυπούσε δυνατά από φόβο για τους κινδύνους και τις παγίδες που έκρυβε εκείνο το νυχτερινό ταξίδι: Κάποτε, μια σαύρα είχε ανέβει πάνω του και μία άλλη φορά είχε πατήσει με το γυμνό του πόδι μια κατσαρίδα· έβγαλε έναν τόσο άσχημο ήχο το σώμα του εντόμου καθώς έλιωνε κάτω από την πατούσα του, ώστε γύριζε το στομάχι του όποτε το θυμόταν.

Όταν έφτανε στην τουαλέτα, σήκωνε το νυχτικό του και άρχιζε να κάνει τσίσα του. Ωστόσο, ως συνήθως, κοίταζε από το χαμηλό παραθυράκι τη Βιγκάτα και τη θάλασσά της, που απείχαν μόνο λίγα χιλιόμετρα από τη Μοντελούζα. Συγκινηόταν αν τύχαινε κάπου πέρα μακριά να διακρίνει το αδύναμο φως από τη λάμπα ασετιλίνης κάποιας ψαρόβαρκας και

τότε, ξαφνικά, το μυαλό του πλημμύριζε, σαν μουσική, από πλήθος συναισθημάτων που δεν ήξερε πώς να εκφράσει, λέξεις ασυνήθιστες έκαναν την εμφάνισή τους κι έλαμπαν σαν άστρα σε σκοτεινό ουρανό. Ίδρωνε, κι όταν γύριζε πάλι στο κρεβάτι, δεν κατάφερε να κλείσει μάτι· στριφογύριζε συνεχώς, ώσπου το σεντόνι γινόταν σαν χοντρό σκοινί, που αν έστριβε λίγο ακόμα, θα τον έπνιγε. Μερικά χρόνια αργότερα θα γινόταν συγγραφέας και ποιητής, αλλά δεν το ήξερε ακόμα.

Εκείνη τη νύχτα όμως συνέβη κάτι διαφορετικό. Ανάμεσα στις αστραπές και στις βροντές που τον τρόμαζαν και τον γοήτευαν συνάμα, είδε κάτι που δεν είχε ξαναδεί ποτέ μέχρι τότε. Πάνω από τη Βιγκάτα φάνηκε να ανατέλλει ο ήλιος ή κάτι παρόμοιο. Κάτι που δεν μπορούσε να συμβαίνει βέβαια, γιατί ο πατέρας του, με γερμανική αυστηρότητα και επιστημονικά δεδομένα, του είχε εξηγήσει πώς ακριβώς γεννιέται το φως της ημέρας και ότι ο ήλιος ανέτελλε από την αντίθετη μεριά· πιο συγκεκριμένα, έβλεπαν πάντα την καινούρια μέρα να χαράζει από το μεγάλο παράθυρο της τραπεζαρίας. Κοίταξε ακόμα πιο προσεκτικά, δεν υπήρχε καμία αμφιβολία, ο ουρανός πάνω από τη Βιγκάτα είχε σκεπαστεί από ένα ρόδινο πέπλο, φαίνονταν επίσης οι σκιές από τα μεγάλα σπίτια στη Λαντέρνα, στο πιο ψηλό σημείο της πόλης.

Η πείρα τον είχε διδάξει ότι ήταν πολύ επικίνδυ-

νο να διακόπτει τον ύπνο του πατέρα του, αλλά αυτή τη φορά αποφάσισε ότι άξιζε τον κόπο. Γιατί υπήρχαν δύο πιθανότητες: η πρώτη να βαρέθηκε η Γη να γυρίζει συνεχώς προς την ίδια κατεύθυνση και αποφάσισε ν' αλλάξει πορεία —αυτή η πιθανότητα, μια και είχε γεννηθεί ποιητής, τον συγκινούσε περισσότερο κι ένωσε το κεφάλι του να βουίζει από την ταραχή— ή ο πατέρας του, μια φορά στις τόσες, έτυχε να κάνει λάθος — η δεύτερη πιθανότητα, επειδή ήταν γιος του, του προκαλούσε ακόμα μεγαλύτερη αναστάτωση. Πήγε στο δωμάτιο του πατέρα του, ευχαριστημένος που η μητέρα του δεν ήταν στο σπίτι: είχε πάει στο Τύμπινγκεν για να φροντίσει τη γιαγιά Βιλελμίνη. Μόλις μπήκε, άκουσε το φοβερό ροχαλητό του μηχανικού, ενός άντρακλα γύρω στα εκατόν είκοσι κιλά και με σχεδόν δύο μέτρα ύψος, με κόκκινα, κοντά μαλλιά και τεράστιο κοκκινωπό μουστάκι. Μόλις ακούμπησε τη θορυβώδη μάζα, τράβηξε αμέσως το χέρι του σαν να είχε ζεματιστεί.

«Ε;» έκανε αμέσως ο πατέρας του, ανασηκώθηκε και, επειδή είχε πολύ ελαφρύ ύπνο, τον κοίταξε με ορθάνοιχτα μάτια.

«Vater, πατέρα» ψιθύρισε ο Γκερντ.

«Was ist denn? Τι συμβαίνει;» ρώτησε ο μηχανικός, παίρνοντας ένα σπέρτο και ανάβοντας τη λάμπα που βρισκόταν πάνω στο κομοδίνο.

«Συμβαίνει ότι σήμερα το φως βγαίνει από τη μεριά της Βιγκάτα».

«Το φως; Ποιο φως; Το φως της αυγής;»

«Ναι, *vater*».

Χωρίς να πει άλλη κουβέντα, ο μηχανικός έκανε νόημα στον γιο του να πάει κοντά του και μόλις ο μικρός πλησίασε, του έδωσε το συνηθισμένο δυνατό χαστούκι.

Το αγόρι έπιασε το μάγουλό του και αντί να χάσει το κουράγιο του, είπε με πείσμα:

«Μάλιστα, *vater*, σήμερα ξημερώνει από τη μεριά της Βιγκάτα».

«Πήγαινε αμέσως στο δωμάτιό σου!» τον διέταξε ο μηχανικός, που ποτέ δεν είχε σηκωθεί από το κρεβάτι, φορώντας το νυχτικό του, μπροστά στα αθώα μάτια του γιου του.

Ο Γκερντ υπάκουσε. Κάτι παράξενο πρέπει να συμβαίνει, σκέφτηκε ο μηχανικός, φόρεσε τη ρόμπα του και πήγε στο μπάνιο. Μια ματιά έφτασε για να καταλάβει ότι δεν ήταν το φως της αυγής αυτό που φώτιζε τη Βιγκάτα, αλλά ότι στην πόλη είχε ξεσπάσει μια μεγάλη πυρκαγιά. Τέντωσε τ' αυτιά του και κατάφερε ν' ακούσει ακόμα και την καμπάνα που χτυπούσε απελπισμένα.

«*Mein Gott!* Θεέ μου!» αναφώνησε ο μεταλλειολόγος μηχανικός με κομμένη την ανάσα. Στη συνέχεια κατάφερε με κόπο να συγκρατηθεί και να μη φωνάξει από χαρά και ευτυχία. Ντύθηκε στο δευτερόλεπτο, άνοιξε το μεγάλο συρτάρι του γραφείου του, πήρε την επίχρυση σάλπιγγά του με το κορδόνι,

για να την κρεμάει στον λαιμό του, και βγήκε τρέχοντας από το σπίτι, χωρίς ούτε καν να κλείσει την πόρτα πίσω του.

Μόλις βρέθηκε στον δρόμο, άφησε ένα χαρούμενο χλιμίντρισμα να βγει από μέσα του και μετά άρχισε να τρέχει. Χάρη στην πυρκαγιά, θα μπορούσε να δοκιμάσει σε πραγματικές συνθήκες, για πρώτη φορά, τη μηχανή που είχε εφεύρει για να σβήνει τις φωτιές και επιθυμούσε να πάρει δίπλωμα ευρεσιτεχνίας· την είχε κατασκευάσει βάσει ενός δικού του σχεδίου, πάνω στο οποίο δούλεψε παθιασμένα μήνες ολόκληρους, μετά τη δουλειά του στο μεταλλείο. Επρόκειτο για ένα πλατύ κάρο χωρίς παραπέτα, όπου είχε στερεώσει με μπουλόνια μια χοντρή και μεγάλη σιδερένια πλάκα. Σ' αυτή την πλάκα είχε βιδώσει κάτι σαν γιγάντιο αποστακτήρα από χαλκό, που συνδεόταν μ' έναν άλλο αρκετά πιο μικρό, κάτω από τον οποίο υπήρχε ένα μεταλλικό δοχείο ανοιχτό από πάνω, που χρησίμευε για καζάνι. Ο μικρός αποστακτήρας ήταν γεμάτος νερό και από κάτω άναβε φωτιά, έτσι δημιουργούσε, με βάση την πολύ σημαντική ανακάλυψη του Παπέν*, την πίεση που χρειαζόταν για να βγει με δύναμη το κρύο νερό το οποίο υπήρχε στον μεγάλο αποστακτήρα. Στο πίσω μέρος του κάρου είχε συν-

* Γάλλος γιατρός και φυσικός που επινόησε τη γνωστή «χύτρα που φέρει το όνομά του» (1647-1712). (Σ.τ.Μ.)

δέσει άλλο ένα, διπλάσιο σε μέγεθος από το πρώτο, γεμάτο καυσόξυλα και δύο ανεμόσκαλες ενωμένες μεταξύ τους. Όλα αυτά τα έσερναν τέσσερα άλογα· την ομάδα των εθελοντών πυροσβεστών αποτελούσαν έξι άτομα, που στέκονταν στη σειρά δίπλα στο μεγάλο κάρο. Ο μηχανικός καθόταν πλάι στον αμαξά. Τα αποτελέσματα, στις πολλές δοκιμές που είχαν κάνει για να μάθουν να χρησιμοποιούν στην εντέλεια τη μηχανή, ήταν πάντα θετικά.

Μόλις έφτασε στην αρχή του δρόμου που χώριζε στη μέση την παλιά αραβική συνοικία Ράμπατο, όπου όμως κατοικούσαν πλέον μεταλλωρύχοι, ο Φρίντολιν Χόφερ πήρε μια βαθιά ανάσα και φύσηξε δυνατά τη σάλπιγγα. Διέσχισε όλο τον δρόμο, που ήταν αρκετά μακρύς· ένιωθε το στήθος του να τον πονάει από την προσπάθεια να φυσήξει όσο μπορούσε δυνατότερα και, μόλις έφτασε στο τέλος του δρόμου, έκανε μεταβολή και γύρισε πίσω, χωρίς να σταματήσει ούτε στιγμή να σαλπίζει.

Το νυχτερινό εκείνο σάλπισμα είχε άμεσο αποτέλεσμα. Οι άντρες από την ομάδα εθελοντών, που γνώριζαν τι σήμαινε ένα ξαφνικό ξύπνημα από τον ήχο της σάλπιγγας, αφού καθησύχασαν τις γυναίκες και τα παιδιά τους που έτρεμαν κι έκλαιγαν, άρχισαν να ντύνονται βιαστικά. Στη συνέχεια, ένας από την ομάδα έτρεξε ν' ανοίξει την αποθήκη όπου βρισκόταν η μηχανή, ο αμαξάς έξευσε τα άλογα και μερικοί άλλοι άναψαν τη φωτιά κάτω από τον μικρό αποστακτήρα.

Οι υπόλοιποι κάτοικοι της πυκνοκατοικημένης γειτονιάς —αγνοώντας όλα αυτά αλλά εξίσου τρομοκρατημένοι από τον ήχο της σάλπιγγας, που ηχούσε σαν εκείνες της Δευτέρας Παρουσίας, φωνάζοντας, ουρλιάζοντας, κλαίγοντας, λέγοντας προσευχές, βρισιές και κατάρρες— σφάλιζαν καλού κακού τις πόρτες και τα παράθυρα των σπιτιών τους. Η κυρία Νουντσιάτα Λο Μόναχο, ενενήντα τριών χρονών, ξύπνησε ξαφνικά από τον θόρυβο, ανασηκώθηκε τρομαγμένη στο κρεβάτι της, πίστεψε ότι ζούσε τις λαϊκές εξεγέρσεις του χίλια οχτακόσια σαράντα οχτώ, έγειρε πίσω κι έμεινε έτσι ακίνητη. Οι συγγενείς της το επόμενο πρωί τη βρήκαν πεθαμένη και θεώρησαν ότι η καρδιά της είχε κουραστεί τόσα χρόνια· κανένας δεν πίστεψε ότι η αιτία του θανάτου της μπορεί να ήταν το πολύ δυνατό ντο του Γερμανού.

Ωστόσο η ομάδα, τελειώνοντας με τα προκαταρκτικά, μαζεύτηκε γύρω από τον μηχανικό. Όλοι ένιωθαν άγχος και ταραχή από τη μεγάλη ευκαιρία που τους παρουσιαζόταν. Ο μηχανικός τούς κοίταξε έναν έναν στα μάτια, ύστερα σήκωσε το χέρι του και έδειξε τον δρόμο μπροστά: η επιχείρηση άρχιζε. Μέσα σε ελάχιστα δευτερόλεπτα ανέβηκαν στην άμαξα, ο αμαξιάς τράβηξε τα γκέμια και πήραν τον δρόμο για τη Βιγκάτα. Ο Χόφερ κάθε τόσο σάλπιζε· η σάλπιγγα εξακολουθούσε να είναι κρεμασμένη στον λαιμό του. Ίσως μ' αυτό τον τρόπο ήθελε να ειδοποιήσει κανένα κουνέλι ή κάποιον σκύλο που πιθανόν να διέσχιζε το

δρόμο. Εννοείται, βέβαια, ότι δεν το έκανε για να προειδοποιήσει κάποιο χριστιανό, γιατί εκείνη την ώρα, μέσα στη μαύρη νύχτα και με τέτοιο παλιόκαιρο, δεν κυκλοφορούσε ψυχή.

Και για τον Γκερντ όμως, που είχε μείνει μόνος στο σπίτι, ήταν μια παράξενη νύχτα. Όταν άκουσε τον πατέρα του να φεύγει, σηκώθηκε από το κρεβάτι, πήγε να κλείσει την πόρτα που είχε αφήσει ορθάνοιχτη και άναψε όλες τις λάμπες, τη μια μετά την άλλη, για να υπάρχει μεγάλη φωταψία στο σπίτι. Ύστερα στάθηκε όρθιος μπροστά στον καθρέφτη που υπήρχε στο δωμάτιο της μητέρας του — ο μηχανικός και η γυναίκα του κοιμόνταν σε διαφορετικά δωμάτια. Όλοι στην πόλη συζητούσαν ετούτη τη συνήθεια του ζευγαριού· σίγουρα δεν ήταν χριστιανικά πράγματα αυτά. Εξάλλου, δεν μπορούσαν να καταλάβουν σε ποια θρησκεία πίστευαν ο Γερμανός και η Γερμανίδα. Έβγαλε το νυχτικό του και, αφού έμεινε γυμνός, άρχισε να κοιτάζεται. Μετά πήγε στο γραφείο του πατέρα του, πήρε από το τραπέζι έναν χάρακα, γύρισε και στάθηκε ξανά μπροστά στον μεγάλο καθρέφτη, όπου μπορούσε να βλέπει όλο του το σώμα. Έπιασε το πράγμα που είχε ανάμεσα στα πόδια του (πώς άραγε να το λένε: πέος; ψάρι; πουλί; μπιζέλι;) και το μέτρησε με τον χάρακα. Επανάλαβε πολλές φορές τη μέτρηση· αυτό που έδειχνε ο χάρακας δεν τον ικανοποιούσε, αν και είχε τραβήξει όσο μπορούσε περισ-

σότερο το πετσάκι που το κάλυπτε, τόσο, ώστε είχε αρχίσει να πονάει. Απογοητευμένος, έβαλε τον χάρρα-κα στη θέση του, γύρισε στο κρεβάτι του και ξάπλωσε. Μόλις έκλεισε τα μάτια του, βάλθηκε να προσεύχεται για το συγκεκριμένο θέμα και να παρακαλεί τον Θεό να κάνει ένα θαύμα, έτσι ώστε το δικό του (πέος, φάρι, πουλί, μπιζέλι ή όπως αλλιώς το λένε) να γινόταν σαν του διπλανού του στο θρανίο, του Σαρίνο Γκουαστέλλα, που ήταν ψηλός σαν κι αυτόν και είχαν το ίδιο βάρος, αλλά για κάποιον ανεξήγητο λόγο, του συμμαθητή του ήταν τέσσερις φορές πιο μακρύ και πιο χοντρό από το δικό του.

Μόλις έφτασαν στην περιοχή της Λαντέρνα, είδαν από κάτω τη Βιγκάτα και αμέσως ο μηχανικός με τους άντρες της ομάδας του διαπίστωσαν ανήσυχοι ότι η πυρκαγιά είχε πάρει έκταση, τουλάχιστον δύο μεγάλα κτίρια είχαν παραδοθεί στις φλόγες. Ενώ κοίταζαν ταραγμένοι, ο μηχανικός μελετούσε ποιος ήταν ο πιο σύντομος δρόμος για να πλησιάσουν στη φωτιά. Την ίδια στιγμή, στο φως που δημιουργούσαν οι φλόγες είδαν έναν άντρα να περπατάει με ύφος αφηρημένο και κάθε τόσο να παραπατάει. Τα ρούχα του έδειχναν μισοκαμένα και τα μαλλιά του έστεκαν όρθια· δεν καταλάβαινες αν είχαν σηκωθεί από τον φόβο ή αν ήταν έτσι το χτένισμά του. Είχε τα χέρια του σηκωμένα ψηλά, λες και σκόπευε να παραδοθεί. Τον σταμάτησαν. Και χρειάστηκε να του μιλήσουν

δυο φορές, γιατί την πρώτη φορά που του φώναξαν, ο άντρας, προφανώς, δεν τους άκουσε.

«Τι έχει συμβεί;» ρώτησε ο μηχανικός.

«Πού;» απάντησε ο άντρας ευγενικά.

«Τι πού; Τι έχει συμβεί στη Βιγκάτα;»

«Στη Βιγκάτα;»

«Ναι» είπαν όλοι εν χορώ.

«Φαίνεται ότι έχει πιάσει φωτιά» έκανε ο άντρας και κοίταξε προς τα κάτω, στο σημείο που φωτιζόταν από τις φλόγες, λες και ήθελε να σιγουρευτεί για ό,τι έλεγε.

«Πώς συνέβη; Ξέρετε εσείς;»

Ο άντρας κατέβασε τα χέρια του, τα έβαλε πίσω στη μέση του και κοίταξε τις μύτες των παπουτσιών του.

«Δεν το ξέρετε;»

«Όχι».

«Κανένας εδώ ξέρει;»

«Α! Φαίνεται ότι η σοπράνο κάποια στιγμή άρχισε να φαλτσάρει».

Μόλις τέλειωσε τη φράση του, συνέχισε τον δρόμο του, αφού σήκωσε ξανά τα χέρια του ψηλά.

«Τι διάολο είναι η σοπράνο;» ρώτησε ο Τάνο Αλ-λέττο, ο αμαξάς.

«Είναι μια γυναίκα που τραγουδάει» εξήγησε ο Χόφερ και τον κοίταξε έκπληκτος.

Υπάρχει ένα φάντασμα που προκαλεί φόβο

ΥΠΑΡΧΕΙ ένα φάντασμα που προκαλεί φόβο, κάνει όλους τους μουσικούς της Ευρώπης να τρέμουν!» είπε δυνατά ο αξιότιμος Μιστρέττα, χτυπώντας συγχρόνως το χέρι του στο τραπέζακι. Ήταν φανερό σε όλους ότι, λέγοντας μουσικούς, αναφερόταν σ' εκείνους που συνέθεταν μουσική. Ο Μιστρέττα εμπορευόταν όσπρια, δεν αγαπούσε το διάβασμα, αλλά μερικές φορές, όταν μιλούσε, τα λόγια του είχαν τη δύναμη να προκαλέσουν σκηνές βγαλμένες από την Αποκάλυψη.

Μόλις άκουσαν τη φωνή του και τον ήχο από το χέρι του καθώς χτύπησε στο τραπέζι, τα μέλη του συλλόγου «Οικογένεια και πρόοδος» ταραχτήκαν· ήταν ήδη εκνευρισμένοι από την έντονη συζήτηση που διαρκούσε πάνω από τρεις ώρες.

Ο αγρονόμος Τζοζουέ Τζίτο όμως είχε μια εντελώς διαφορετική αντίδραση: πριν από ένα τέταρτο τον είχε πάρει ο ύπνος, επειδή το προηγούμενο βράδυ δεν είχε κλείσει μάτι εξαιτίας ενός δυνατού πο-

νόδοντου, και ξύπνησε αμέσως μόλις άκουσε μέσα στον ύπνο του τη λέξη φάντασμα. Σηκώθηκε γρήγορα από την καρέκλα, έκανε τον σταυρό του κι άρχισε να λέει το Πιστεύω. Όλοι στην πόλη ήξεραν ότι, πριν από τρία χρόνια, την ώρα που ο αγρονόμος κοιμόταν στο σπίτι του στην εξοχή, κόντεψε να πάθει συγκοπή από τον φόβο του, επειδή είδε ένα φάντασμα να τον ακολουθεί από δωμάτιο σε δωμάτιο, κάνοντας θόρυβο με τις αλυσίδες που είχε στα πόδια του και με τη βασανιστική, παραπονιάρικη φωνή του. Όταν τελείωσε την προσευχή του, ο Τζοζουέ Τζίτο σηκώθηκε ωχρός σαν πεθαμένος, κοίταξε τον αξιότιμο Μιστρέττα και με τρεμάμενη φωνή είπε:

«Δεν έχετε τον Θεό σας, μην τολμήσετε να ξαναμιλήσετε μπροστά μου για πνεύματα και φαντάσματα! Μπορείτε να το καταλάβετε ναι ή όχι, ηλίθιε; Μόνο εγώ ξέρω πόσο τρομακτικό είναι ένα φάντασμα!»

«Αρχίδια ξέρετε, αγαπητέ μου».

«Πώς τολμάτε να λέτε κάτι τέτοιο;»

«Τολμάω επειδή μπορώ» απάντησε αγανακτισμένος ο αξιότιμος Μιστρέττα.

«Εξηγηθείτε καλύτερα».

«Όλοι γνωρίζουν ότι εκείνη τη φοβερή νύχτα για την οποία μιλάτε συνεχώς, μέχρι που εξαντλήθηκε η υπομονή κι έσπασαν τα νεύρα των συμπολιτών μας, εκείνη λοιπόν τη φοβερή νύχτα, επαναλαμβάνω, δε σας κυνηγούσε κάποιο φάντασμα αλλά ο μαλάκας ο αδερφός σας ο Τζαχομίνo, που είχε σκεπαστεί μ' ένα

σεντόνι επειδή ήθελε να σας τρελάνει για να πάρει αυτός όλη την περιουσία».

«Τι εννοείτε;»

«Ότι δεν υπήρχε φάντασμα. Ήταν ο αδερφός σας ο Τζακομίνο σκεπασμένος μ' ένα σεντόνι και σας κυνηγούσε φωνάζοντας!»

«Εγώ όμως φοβήθηκα και ένιωσα σαν να είχα μπροστά μου ένα πραγματικό φάντασμα, με σάρκα και οστά! Ανέβασα σαράντα πυρετό! Έβγαλα φλύκταινες σε όλο μου το σώμα! Και από σεβασμό εσείς θα μπορούσατε να πείτε μια άλλη λέξη!»

«Δηλαδή;»

«Πού να ξέρω, να χρησιμοποιούσατε κάποια άλλη λέξη, όχι αυτή που μου δημιουργεί τέτοιο πρόβλημα».

«Κοιτάξτε, δεν μπορούσα και δεν μπορώ να την αλλάξω, γιατί στο μυαλό μου ήρθε ετούτη ειδικά η λέξη! Κι έτσι που έχουν τα πράγματα, δεν ήταν δυνατόν να βρω άλλες!»

«Σας ζητώ συγγνώμη» επενέβη τότε με τον γνωστό, επιτηδευμένο και προσεκτικό τρόπο του ο μαρκήσιος Μανφρέντι Κονίλιο ντέλλα Φαβάρρα «αλλά θα είχατε την καλοσύνη, αγαπητέ κύριε, να μας εξηγήσετε για ποιο φάντασμα μιλάτε;»

Εδώ πρέπει ν' ανοίξουμε μια παρενθεση. Κανονικά, ο μαρκήσιος Κονίλιο ντέλλα Φαβάρρα θα έπρεπε να είναι μέλος της «Λέσχης των Ευγενών» της

Μοντελούζα, αφενός γιατί είχε ευγενική καταγωγή και αφετέρου επειδή είχε μεγάλη περιουσία. Μια άσχημη μέρα όμως τον προηγούμενο χρόνο, έτυχε η περιφορά του αγάλματος του Ιωσήφ να περάσει κάτω από τα παράθυρα της λέσχης. Ο μαρκήσιος Μανφρέντι βγήκε στο μπαλκόνι για να δει τη λιτανεία. Για κακή του τύχη, δίπλα του ήρθε και στάθηκε ο βαρόνος Λεολούκα Φιλό ντι Τερραζίνι, φανατικός καθολικός και μέλος του Τάγματος του Αγίου Φραγκίσκου της Ασίζης. Μόνο εκείνη τη στιγμή —ποτέ πριν στη ζωή του δεν το είχε σκεφτεί— ο μαρκήσιος πρόσεξε πόσο ηλικιωμένος φαινόταν ο Ιωσήφ. Άρχισε να παρατηρεί αυτή τη διαφορά ηλικίας ανάμεσα στον Ιωσήφ και στη Μαρία και κατέληξε σ' ένα συμπέρασμα που έκανε το λάθος να το εκφράσει μεγαλόφωνα:

«Κατά τη γνώμη μου, αυτός ο γάμος έγινε για να καλυφθεί μια κατάσταση».

Μπορεί να ήταν ένα παιχνίδι από κείνα που παίζει καμιά φορά η μοίρα, γιατί την ίδια ακριβώς σκέψη έκανε και ο βαρόνος Λεολούκα, ο οποίος ένωσε αμέσως μεγάλη δυσφορία εξαιτίας της βλασφημίας που πέρασε από το μυαλό του. Κάθιδρος, κατάλαβε πολύ καλά τι εννοούσε ο μαρκήσιος μ' εκείνη τη φράση.

«Τολμάτε να επαναλάβετε αυτό που μόλις είπατε;»

Τον προκάλεσε με μάτια που φαίνονταν σαν αναμ-

μένα κάρβουνα, ενώ με τον δείκτη του δεξιού του χεριού έστριβε το μουστάκι του.

«Και βέβαια».

«Μισό λεπτό, θέλω να σας προειδοποιήσω ότι αυτό που θα πείτε μπορεί να έχει συνέπειες».

«Στα παλιά μου τα παπούτσια οι συνέπειες. Βλέπετε, μου φαίνεται ότι ο Ιωσήφ ήταν πολύ ηλικιωμένος για να τα καταφέρει με τη Μαρία».

Δεν μπόρεσε να πει περισσότερα, γιατί η μπουνιά του βαρόνου τον χτύπησε σαν κεραυνός, εξίσου όμως αστραπιαία και καθόλου ιπποτική ήταν η κλοτσιά που του έριξε ο μαρκήσιος στα αχамνά. Ο βαρόνος έπεσε κάτω διπλωμένος στα δύο, με κομμένη την ανάσα. Κάλεσαν ο ένας τον άλλο σε μονομαχία και για όπλο διάλεξαν το ξίφος. Ο βαρόνος τραυμάτισε τον μαρκήσιο ελαφρά, αλλά ο τελευταίος έφυγε από τη λέσχη της Μοντελούζα.

«Είναι άνθρωποι με τους οποίους δεν μπορείς να συζητήσεις».

Έτσι λοιπόν έκανε αίτηση εγγραφής στη λέσχη της Βιγκάτα και τον δέχτηκαν με μεγάλο ενθουσιασμό, μια και ευγενή δεν έβλεπαν ούτε με κιάλια, αφού όλα τα μέλη της ήταν έμποροι, δάσκαλοι, υπάλληλοι και γιατροί. Η παρουσία του θεωρήθηκε τιμή για τη λέσχη.

Στην ευγενική ερώτηση του μαρκησίου, ο Μιστρέττα φούσκωσε σαν παγόνι και είπε:

«Μιλάω για τον Ουόγκνερ! Για τη θεϊκή μουσική του! Για το φάντασμα της μουσικής του που τρομάζει όλους τους άλλους μουσικούς! Για τη μουσική που, αργά ή γρήγορα, θα μιλάνε όλοι!»

«Ποτέ μου δεν έχω ξανακούσει γι' αυτό τον Ουόγκνερ» απάντησε ειλικρινά έκπληκτος ο Τζοζουέ Τζίτο.

«Γιατί είστε αδαής! Όση παιδεία μπορεί να έχει ένα μπαρμπούνι άλλη τόση έχετε κι εσείς! Εγώ άκουσα τη μουσική του όταν μου έπαιξε ένα κομμάτι του στο πιάνο η Γκούντρουν Χόφερ. Κι ένιωσα ότι βρισκόμουν στον Παράδεισο! Αλλά, διάολε, πώς και δε γνωρίζετε τον Ουόγκνερ; Δεν έχετε ακούσει ποτέ να μιλάνε για το *Πλοίο-φάντασμα**;»

Ο Τζοζουέ Τζίτο, που μόλις είχε συνέλθει από το προηγούμενο χτύπημα, ένιωσε να σβήνει και κρατήθηκε από ένα τραπεζάκι για να μη σωριαστεί στο πάτωμα.

«Μάλλον θέλετε να με πεθάνετε! Γιατί, διάολε, συνεχίζετε να μιλάτε για φαντάσματα;»

«Γιατί έτσι το λένε και είναι πολύ σημαντικό έργο! Στα παλιά μου τα παπούτσια αν τα κάνετε πάνω σας από τον φόβο! Είναι καινούρια, επαναστατική μουσική! Σαν αυτή του *Τριστάνο***!»

* Από τον *Ιπτάμενο Ολλανδό* του Βάγκνερ. (Σ.τ.Μ.)

** *Τριστάνος και Ιζόλδη*, μουσικό δράμα σε τρεις πράξεις· ποίηση και μουσική Ριχάρδου Βάγκνερ. (Σ.τ.Μ.)

«Άι, άί!» μουρμούρισε ο κληρικός Μπονμαρτίνο, μελετητής της πατρολογίας*, που, όπως συνήθως, έριχνε πασιέντζα.

«Τι εννοείτε με αυτό το άι, άί;»

«Τίποτα» απάντησε ο κληρικός με αγγελικό ύφος, λες και πετούσαν πάνω από το κεφάλι του χερουβείμ. «Θα ήθελα μόνο να σας πω ότι αυτό το όνομα σημαίνει λυπημένος κώλος**. Κι αν ένα κι ένα κάνουν δύο, φαντάζομαι ότι το έργο θα πρέπει να είναι υπέροχο».

«Λοιπόν, ούτε κι εσείς δεν καταλαβαίνετε καθόλου τον Ουόγκνερ!»

«Ωστόσο, πρέπει να σας πληροφορήσω ότι λέγεται Βάγκνερ. Είναι Γερμανός, φίλτατε, ούτε Άγγλος ούτε γιατρός. Και για να πω την αλήθεια, είναι ένα φάντασμα, όπως λέτε εσείς· ας μην επιβαρύνουμε άλλο την υγεία του κυρίου Τζίτο. Πράγματι, πέθανε προτού ακόμα γεννηθεί, μια αποβολή ήταν. Η μουσική του Βάγκνερ σας είναι σκέτα σκατά, θορυβώδη μάλιστα, με συνοδεία από πορδές κούφιεσ ή ηχηρές. Πράγματα που ακούς στον καμπινέ. Όποιος συνθέτει μουσική, και μάλιστα σοβαρή, πιστέψτε με, δεν είναι δυνατόν να την εκτελεί μ' αυτό τόν τρόπο».

* Κλάδος της θεολογίας που μελετάει τη ζωή και, κυρίως, το συγγραφικό έργο των πατέρων της Εκκλησίας. (Σ.τ.Μ.)

** Ο συγγραφέας κάνει ένα λογοπαίγνιο με τις λέξεις triste + ano = tristano, που στα ιταλικά σημαίνουν «λυπημένος» και «πρωκτός» αντίστοιχα. (Σ.τ.Μ.)

«Μου επιτρέπετε μία λέξη;» ρώτησε από την πολυθρόνα όπου καθόταν και διάβαζε την εφημερίδα του ο διευθυντής Αντόνιο Κότζο, που μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε πει κουβέντα.

«Ελεύθερα» αποκρίθηκε ο Μπονμαρτίνο.

«Δε μιλάω σ' εσάς» διευκρίνισε ο διευθυντής «αλλά με τον αξιότιμο Μιστρέττα».

«Παρακαλώ» είπε ο Μιστρέττα κοιτάζοντάς τον εχθρικά.

«Θέλω μόνο να αναφερθώ στον Τροβατόρε*, την καλύτερη όπερα του μουσικού από το Μπουσέτο. Έγινε σαφής;»

«Βεβαίως».

«Λοιπόν, αγαπητέ Μιστρέττα, ακούστε με καλά. Θα πάρω την *Abbietta zingara* και θα τη χλώσω στο δεξί σας αυτί, μετά θα αρπάξω την *Tacea la notte placida* και θα τη βάλω στο αριστερό σας αυτί, έτσι δε θα μπορείτε πια να ακούτε τον αγαπημένο σας Ουόγκνερ, όπως τον αποκαλείτε. Ύστερα θ' αδράξω την *Chi del gitano* και θα τη σφηνώσω στο αριστερό σας ρουθούνι, μετά θα πιάσω τη *Stride la vampa* και θα τη βάλω στο δεξί σας ρουθούνι, έτσι δε θα μπορείτε ν' αναπνέετε. Έπειτα θα φτιάξω ένα μπουκέτο με τις *Il balen del tuo sorriso, Di quella pira* και *Miserere*** και

* Μελόδραμα σε τέσσερις πράξεις, ποίηση Σαλβατόρε Καμμαράνο, μουσική Τζουζέππε Βέρντι. (Σ.τ.Μ.)

** Άριες από τον Τροβατόρε: «Ταπεινή Τσιγγάνα», «Ας σιωπή-

θα σας το χώσω στην τρύπα του κώλου σας που, από ό,τι ακούω, είναι αρκετά μεγάλη».

Ξαφνικά, νόμιζες ότι στη λέσχη είχε σταματήσει ο χρόνος. Στη συνέχεια, η καρέκλα που βρισκόταν δίπλα σε κείνη όπου καθόταν ο αξιότιμος Μιστρέττα βρέθηκε να πετάει στον αέρα, διέσχισε το σαλόνι και κατευθυνόταν στο κεφάλι του διευθυντή Κότζο. Αυτός με τη σειρά του, επειδή περίμενε τη συγκεκριμένη αντίδραση, σηκώθηκε γρήγορα και την απέφυγε, ενώ συγχρόνως έβαζε το δεξί του χέρι στην πίσω τσέπη του παντελονιού του, όπου είχε το σιδερικό, ένα ρεβόλβερ Σμιθ και Γουέσσον, πεντάσφαιρο. Κανείς όμως από τους παρευρισκόμενους δεν ανησύχησε, όλοι ήξεραν ότι ο διευθυντής συνήθιζε να κάνει αυτή την κίνηση, κάτι που μπορεί να συνέβαινε τρεις φορές την ημέρα, αν τύχαινε ν' ανάψει η κουβέντα ή γινόταν κάποιος καβγάς. Πάντως, ήταν βέβαιο ότι ποτέ μα ποτέ ο Κότζο δε θα χρησιμοποιούσε το ρεβόλβερ για να πυροβολήσει οτιδήποτε ζωντανό, άνθρωπο ή ζώο.

«Ήρεμα, κύριοι, μήπως πρέπει να τελειώνουμε μ' αυτό τον καβγά;» επενέβη τότε ο εντιμότατος Ρεστούτσα, κοιλαράς, λιγομίλητος και με χαρακτήρα επικίνδυνα αντιφατικό.

σει η γαλήνια νύχτα», «Ποιος του Τσιγγάνου», «Βοά η φλόγα», «Η αστραπή του χαμόγελού σου», «Εκείνη την πυρά», «Ελέησόν με, Κύριε»· με τη σειρά που εμφανίζονται στο κείμενο. (Σ.τ.Μ.)

«Αφού με προκαλεί!» προσπάθησε να δικαιολογηθεί ο Μιστρέττα, όπως κάνουν οι μαθητές στο δημοτικό σχολείο.

Ο Ρεστούτσα όμως, με ύφος φανερά βαριεστημένο, κοίταξε τους δύο αντιπάλους αυστηρά και μίλησε απότομα:

«Είπα φτάνει και το εννοώ».

Συμμορφώθηκαν αμέσως. Ο διευθυντής Αντόνιο Κότζο σήκωσε και τακτοποίησε την καρέκλα που είχε περάσει ξυστά από το κεφάλι του και ο Μιστρέττα έφτιαξε το σακάκι του.

«Δώστε τα χέρια» ακούστηκε η διαταγή από το στόμα του Ρεστούτσα, στην οποία θα ήταν θανάσιμο λάθος να μη συμμορφωθούν. Ύπάκουσαν χωρίς να κοιταχτούν στα μάτια, ενώ την ίδια στιγμή έμπαινε ο υπηρέτης Τάνο με έναν δίσκο γεμάτο καφέδες, φλιτζάνια, μπισκότα, αμυγδαλωτά με λεμόνι, παγωτό γιασεμί και λικέρ αμύγδαλο και γλυκάνισο. Ο Τάνο άρχισε να σερβίρει σύμφωνα με τις παραγγελίες. Έτσι, μεσολάβησαν μερικά λεπτά σιωπής, όπου όλοι οι παρόντες άκουσαν τον δον Τοτό Πρεστία να σιγοτραγουδάει το *Una furtiva lacrima**.

Σιωπηλοί, καθώς έτρωγαν κι έπιναν, άκουγαν μαγεμένοι τη φωνή του δον Τοτό· ήταν τόσο γλυκιά,

* Άρια («Ένα φευγαλέο δάκρυ») από την όπερα *Το ελιξίριο του έρωτα* του Γκαετάνο Ντονιτσέττι. (Σ.τ.Μ.)

ώστε δάκρυσαν. Στο τέλος, μετά το χειροκρότημα, θέλοντας να ανταποδώσει, ο δον Κόσμο Μονταλμπάνο, που είχε σωστή και ωραία φωνή, απάντησε με το *Una voce poco fa**.

«Σίγουρα υπάρχει καλή μουσική!» αναστέναξε ο θαυμαστής του Ουόγκνερ, παραχωρώντας κάτι στους αντιπάλους του.

«Τι είναι αυτά που λέτε; Σκοπεύετε να αλλάξετε γνώμη;» τον ρώτησε ο κληρικός Μπονμαρτίνο. «Να ξέρετε ότι εγώ δεν πρόκειται να σας δώσω την ευλογία μου, για μένα θα είστε πάντα ένας αιρετικός, ένας κολασμένος».

«Θα θέλατε να μου εξηγήσετε τι διάολο παπάς είστε εσείς;» είπε θυμωμένα ο Μιστρέττα.

«Ηρεμήστε, κύριοι, ηρεμήστε».

Είχε μιλήσει ο Ρεστούτσα και δεν ακούστηκε ούτε ο παραμικρός ψίθυρος.

«Έχετε δίκιο όμως, Μιστρέττα» συνέχισε ο κληρικός. «Υπάρχει πολύ καλή μουσική, αλλά εμείς αναγκαζόμαστε, θέλοντας και μη, να ταλαιπωρούμε τα αυτιά μας με κάτι που δεν έχουμε ξανακούσει, μόνο και μόνο επειδή έτσι θέλουν οι αρχές! Τρελά πράγματα! Βασανιζόμαστε με τη μουσική αυτού του Λουίτζι Ρίτσι επειδή έτσι διατάζει ο νομάρχης!»

Ο μελετητής της πατρολογίας είχε αγανακτήσει

* Άρια («Μια φωνή πριν από λίγο») από την όπερα *Ο κουρέας της Σεβίλλης* του Ροσσίνι. (Σ.τ.Μ.)

πραγματικά, ώστε πέταξε στον αέρα τα τραπουλόχαρτα από την πασιέντζα που έριχνε· κι αυτή τη φορά, με αρκετό κλέψιμο, κόντευε να βγει.

«Το ξέρετε;» μπήκε στην κουβέντα ο γιατρός Γκαμμακούρτα. «Αυτός ο Ρίτσι, που έγραψε τη μουσική για τον Ζυθοποιό του Πρέστον, φαίνεται ότι έχει κάνει μια όπερα απαράδεκτη, βασισμένη σε κάποιιο έργο του Μότσαρτ».

Στο άκουσμα αυτού του ονόματος οι παρόντες ανατρίχιασαν. Η αναφορά στο ανεξήγητα μισητό στους Σικελούς όνομα του Μότσαρτ θεωρούνταν βρισιά, βλαστήμια. Στη Βιγκάτα, ο μόνος που υπερασπιζόταν ετούτη την κρυόπλαστη μουσική ήταν ο ξυλουργός δον Τσίτσο Αντορνάτο, αλλά μάλλον είχε τους λόγους του, για τους οποίους μιλούσε ελάχιστα.

«Μότσαρτ;»

Δεν το είπαν όλοι εν χωρώ, έστω κι αν οι πάντες αυτό το όνομα αναφώνησαν. Μερικοί το ξεστόμισαν υποτιμητικά, άλλοι με πόνο, σαν να είχαν προδοθεί, κάποιοι με έκπληξη και ορισμένοι με αγανάκτηση.

«Μάλιστα, κύριε, του Μότσαρτ. Μου το είπε ένας που γνωρίζει τα πράγματα. Φαίνεται ότι πριν από τριάντα πέντε χρόνια, στη Σκάλα του Μιλάνου, αυτός ο μαλάκας ο Λουίτζι Ρίτσι παρουσίασε μια όπερα που λεγόταν *Οι γάμοι του Φίγκαρο* και ήταν ολόιδια με μία του Μότσαρτ που έχει τον ίδιο ακριβώς τίτλο. Και οι Μιλανέζοι, μόλις τέλειωσε η όπερα, τον ξέχρισαν. Τότε, ο Ρίτσι έβαλε τα κλάματα και με δάκρυα

στα μάτια έπεσε στην αγκαλιά του Ροσσίνι για να τον παρηγορήσει, που, για κάποιον ανεξήγητο λόγο, ήταν φίλος του. Ο Ροσσίνι έκανε το καθήκον του, τον ενθάρρυνε, όμως έδωσε σε όλους να καταλάβουν ότι, στην πραγματικότητα, ο Ρίτσι δεν είχε ιδέα από μουσική».

«Κι εμείς πρέπει να εγκαινιάσουμε το θέατρό μας στη Βιγκάτα με την όπερα αυτού του άσχετου επειδή ξεκούτιανε ο κύριος νομάρχης;» ρώτησε ο διευθυντής Αντόνιο Κότζο, αγγίζοντας απειλητικά το ρεβόλβερ που είχε στην τσέπη του.

«Ω, Χριστέ μου, Χριστέ μου!» είπε ο κληρικός. «Η μουσική του Μότσαρτ είναι πένθιμη· οπότε, φανταστείτε τι θα είναι το κακό αντίγραφο ενός κακού πρωτοτύπου! Θα μπορούσαμε να μάθουμε τι έχει κατά νου ο κύριος νομάρχης;»

Μια και κανένας δεν ήξερε να του απαντήσει, έπεσε σιωπή και όλοι έδειχναν σκεφτικοί. Ο πρώτος που μίλησε ήταν ο Τζοζουέ Τζίτο, καθώς άρχισε να σιγοτραγουδάει για να μην τον ακούσουν από τον δρόμο:

«Ah, non credea mirarti...*»

Και ο μαρκήσιος Κονίλιο συνέχισε:

«Qui la voce sua soave...**»

* Άρια («Μην πιστέφεις ότι αποβλέπω...») από την όπερα *Η υπνοβάτιδα* του Μπελλίνι. (Σ.τ.Μ.)

** Άρια («Εδώ η γλυκιά φωνή της...») από την όπερα *Οι πουριτανοί* του Μπελλίνι. (Σ.τ.Μ.)

Ύστερα ο Ρεστούτσα είπε με φωνή μπάσα:

«*Vi ravviso, o luoghi ameni...**»

Εκείνη τη στιγμή ο κληρικός Μπονμαρτίνο σηκώθηκε από την καρέκλα, έτρεξε στο παράθυρο και τράβηξε τις κουρτίνες για να μπαίνει λιγότερο φως, ενώ ο διευθυντής Κότζο άναβε τη λάμπα. Μαζεύτεθηκαν σε ημικύκλιο γύρω της. Και ο γιατρός Γκαμμακούρτα άρχισε με φωνή βαρύτονου:

«*Suoni la tromba e intrepido...***»

Ο πρώτος που τον ακολούθησε, λες και είχε την παρτιτούρα μπροστά του, ήταν ο Ρεστούτσα. Στη συνέχεια, ένας ένας, τον μιμήθηκαν και οι άλλοι. Όρθιοι, κοιτώντας ο ένας τον άλλο στα μάτια και πιασμένοι χέρι χέρι, χαμήλωσαν την ένταση της φωνής τους για να μην τους ακούνε απ' έξω.

Εκείνη τη στιγμή είχαν συνωμοτήσει στο όνομα του Μπελλίνι.

Η λυρική όπερα του Λουίτζι Ρίτσι, Ο ζυθοποιός του Πρέστον, που είχε επιβάλει ο νομάρχης της Μοντελούζα δε θα ανέβαινε στο θέατρο.

* Άρια για βαρύτονο («Σας αναγνωρίζω, ω, ευχάριστοι τόποι...») από την Υποβάτιδα του Μπελλίνι. (Σ.τ.Μ.)

** Ντουέτο («Ας ηχήσει η σάλπιγγα και γενναίως...») από τους Πουριτανούς του Μπελλίνι.